

Unde-ți e fratele?

t. R. Atom
(Denis Bogdan Sbârcea)

Au sosit atunci când vântul a uitat să latre. Fără veste, fără alai. Doar soarele dimineții ridicându-se cu o suflare prea lentă, și câinele bătrân, ale cărui urechi tresăriseră ani la rând după fantome care nu mai veneau, lăsându-și capul jos și închizând ochii pentru ultima oară.

Cain a venit primul. Purta pe piele miros de fier și fum de lemn, iar privirea lui măsura totul, nu cu răutate, dar fără blândețe.

A găsit hambarul, și hambarul, la rândul lui, a prins din nou răsuflare.

Unelte uitate sub ani de neglijență s-au ridicat sub atingerea lui, marginile lor renăscute.

A potrivit cozi la lopeți așa cum zidarul potrivește pietrele în memorie, deliberat, cu greutate, ca și cum n-ar repara doar folosul, ci și descendența.

Nimeni nu i-a cerut ajutorul. A făcut-o pentru că era nevoie.

Sau poate pentru că ceva din el se strângea la vederea dezordinii, a risipei, a formei neîmplinite. Lumea avea sens când ceda.

Satul a observat, nu prin vorbe, ci prin aliniamente mărunte.

Roata morii nu mai tremura la rotire.

Frânghia de la fântână nu se mai agăța.

Soarele, pentru câteva zile, părea să răsară mai cinstit dinspre răsărit.

Cain vorbea puțin. Când o făcea, era ca și cum ar fi bătut în lemn, nu ca să audă ecoul, ci ca să testeze fibra. Nu crud, doar atent.

Dădea din cap când era mulțumit, deși ochii îi rămâneau fixați pe orizont, de parcă ar fi așteptat o furtună pe care pământul însuși uitase s-o mai prevestească.

Îi țineau minte mâinile. Nu pentru puterea lor, ci pentru cât de deliberat se mișcau, mereu căutând ceva ce s-ar putea strica și totuși ar merita salvat.

Abel era deja acolo când l-au observat.

Nu sosind. Nu apărând. Doar prezent, ca mirosul de cimbru sălbatic după ploaie sau ca roua rămasă pe pietre neatinse de căldură.

Unii ziceau că venise din dealuri. Alții, din câmpuri.

Adevărul se mișca mai încet decât oricare dintre ele, și rămânea în urmă când încercai să-l urmezi.

Rătăcea pe unde copitele înmuiaseră pământul, printre capre ale căror priviri purtau toată tristețea pe care lumea uitase cum s-o mai spună.

Nu se fereau de el. Păsările nu se speriau. Mergea ca cineva care își amintește forma pașilor.

Fredona. Nu melodii, ci silabe, curbate ca meandrele râului.

Copiii le prindeau fără să încerce, fluierându-le de parcă le-ar fi știut dintotdeauna.

Vorbea puțin, nu din prudență, ci din plinătate. Când o făcea, era adesea cu focul, sau cu cerul, sau cu nimeni.

Focul nu pâlpâia.

Cerul nu răspundea.

Dar nici unul nu părea să se supere.

Nimeni nu-i dădea sarcini. Și totuși, lucrurile se așezau în urma lui.

O șchiopătare de capră dispărea. O piatră căzută se ridica la loc. Un copil care se bâlbâia începea să vorbească în gânduri întregi.

Oamenii observau. Apoi uitau că au observat. Apoi se mișcau puțin altfel.

Nu inspira favoare, ci ușurare.

Ca o ușă lăsată deschisă, nu din invitație, ci pentru că balamaua nu învățase niciodată să se închidă.

Fără semn de bun venit. Doar sentimentul că poți intra fără să bați.

Satul se înclina ușor spre el. Nu din reverență, ci din ușurare.

Satul se înclină înainte să știe că se înclină. Se înclină așa cum iarba înaltă se pleacă spre soare, așa cum lutul se înmoaie lângă un izvor. Subtil. Nerevendicat. Dar nu lipsit de urmări.

Nicio vorbă de preferință nu a fost rostită. Nicio comparație trasată. Dar când copiii se împărțeau în perechi, Abel nu rămânea niciodată fără o mână de prins. Când cercul de foc se umplea cu voci, era fredonatul lui cel care dădea ritmul. Când smochinii au rodit cu săptămâni mai devreme, a fost sub locul unde el stătea adesea.

Cain a simțit schimbarea așa cum tâmplarul simte umezeala în lemn, invizibilă, dar strâmbând fiecare îmbinare.

Așa că a lucrat mai strâns. Poarta care scârțâia a tăcut sub grija lui. Pietrele puse pentru cărare stăteau drepte, drepte, drepte, fără înclinare, fără joc.

Dădea din cap mai des acum. Zâmbea mai puțin. Nu din amărăciune, din precizie.

Când trecea, oamenii îi răspundeau din cap. Îi mulțumeau. Unii chiar îl numeau esențial.

Dar vântul bătea mai cald în preajma lui Abel. Și deși nimeni nu rostea adevărul, Cain îl auzea în spațiile tăcute dintre gesturi, acolo unde adevărul obișnuiește să zăbovească:

Unul e necesar.
Celălalt e iubit.

Și astfel, aerul s-a îngreunat. Nu cu vină, ci cu greutate.

Cuptoarele au fost aprinse înainte de zori. Mirosul de lemn ars și făină plutea în ceață ca o promisiune veche. Sătenii veneau devreme, unii pentru pâine, alții doar ca să-și încălzească mâinile pe pietre și să-și amintească forma liniștii.

Cain era treaz de la stingerea lunii.

A stivuit vreascuri. A peticit crăpătura din peretele îndepărtat al magaziei de brutărie. A aliniat cărămizile din vatră fără să i se ceară. Mânele îi erau pline de funingine, iar sudoarea îi săpase dăre curate pe antebrațe.

Brutarul a dat din cap când Cain i-a înmănat ultimul braț de lemne.

- Ai ochi bun pentru echilibru, a spus el.

Cain a încuviințat o dată. Atât. N-a fost nevoie de mai mult.

Apoi a sosit Abel, urmat de o capră care mergea lângă el fără funie, cu copitele șuierând peste piatră.

A zâmbit. Nu larg, ci ca și cum dimineața îi spusese ceva blând.

Brutarul s-a întors și, fără ezitare, a rupt coaja cea mai caldă din prima pâine, groasă, aurie, încă aburindă spre cer, și i-a întins-o lui Abel.

- Pentru drum, a spus.

Abel a primit-o cu o plecăciune a capului și a murmurat ceva despre cum dimineața e blândă.

Cain a privit.

Coaja din mâna lui Abel era puțin prea perfectă. Momentul, prea firesc.

A așteptat să i se ofere și lui una.

Nu i s-a oferit.

Nu din răutate. Nici măcar din uitare.

Ci dintr-un ritm pe care satul nu-l mai pune la îndoială.

Și într-un colț al peretelui brutăriei, unde funinginea se agăța de piatră ca o respirație veche, o adiere a mișcat cenușa. Apoi s-a oprit.

La amiază a venit străinul.

Învăluit în praf, brăzdat de soare, cu un toiag care părea mai bătrân decât drumul pe care pășea.

Umbra i se apleca înainte, de parcă ar fi cercetat pământul în locul lui.

Cain tocmai terminase de reparat osia ruptă a unui car, cu genunchii înțepeniți de la piatră

și mâinile înnegrite de ulei. Își clătea palmele la jghebul comun când străinul s-a apropiat, neanunțat, dar deja așteptat, ca un anotimp care sosește cu două zile mai devreme.

- Ții lucrurile să nu se destrame, a spus omul.

Nici laudă. Nici observație.

Doar un adevăr care se așezase undeva și alesese să fie rostit.

Cain a dat din cap.

- Când văd ceva stricat, îl repar.

Străinul a zâmbit slab, de parcă ceva nespus tocmai fusese confirmat.

Apoi și-a întors privirea spre dealurile din depărtare.

- Spune-mi, unde e cel despre care se zice că ascultă copacii?

Cain s-a oprit.

Apa i-a încetinit între degete.

Pentru o clipă, până și caprele de dincolo de culme și-au oprit rumegatul.

- Te referi la Abel, a spus el.

Dar străinul n-a răspuns. Doar a urmat cu privirea linia de piei de capră fâlfâind pe creasta dealului, a ridicat o mână în semn tăcut de mulțumire și a plecat mai departe,

fără să lase praf în urma pașilor săi.

Cain l-a privit multă vreme.

Nimeni nu întrebase vreodată unde este el.

Iar sus, deasupra, norii s-au strâns fără să lase umbră.

În acea seară, bătrânii s-au strâns în cercul de piatră de lângă țarcul caprelor. Era un ritual fără nume, mai vechi decât gardurile, poate chiar mai vechi decât amintirea motivului pentru care îl țineau.

Ședeau pe pietre netede, încălzite de soare, sorbind lapte de capră din boluri de lut, vorbind în jumătăți de propoziții și tăceri lungi care spuneau mai mult decât orice cuvânt.

Cain s-a apropiat, cu durere în brațe după ce întărise poarta sudică a țarcului. Un cui se îndoise, apoi se rupsesse; îl bătuse la loc de trei ori până când cadrul se așezase drept. Scândurile nu se mai clătinau. Caprele nu mai fugeau.

I-a salutat.

Ei au dat din cap.

Unul i-a împins un bol spre el.

A sosit un băiat cu laptele, spumos, cald, neobișnuit de bogat.

Una dintre capre începuse să dea aproape dublu în acea săptămână.

Abel fusese cel care le îngrijise.

Cel mai bătrân dintre ei a ridicat bolul și a sorbit lung. Apoi, fără să se adreseze cuiva anume, a spus:

- Pământul își amintește pe cel care calcă ușor.

Altul a încuviințat.

Nimeni nu s-a uitat la Cain.

El nu a spus nimic. A băut. Laptele era cald.

Deasupra lor, stelele s-au stins una câte una în spatele unui nor care se mișca încet.

Adierea s-a ridicat o singură dată, și pentru o clipă, a mirosit a frânghie uscată și capre,

și ceva vag dulce, ca iarba presată sub un pas desculț.

Și deși tăcerea s-a întors, nu s-a mai așezat uniform.

Cain a început să se trezească înaintea soarelui. Nu din disciplină, ci pentru că somnul nu-l mai ținea blând.

Lumea se mișca acum în tresăriri fine, ca și cum ceva din adâncul pământului aștepta să i se pună întrebarea potrivită.

Lucra mai mult decât înainte. Nu mai greu, doar mai mult.

Era întotdeauna o crăpătură de astupat. Un teanc de îndreptat.

Mergea pe cărări pe care Abel nu le urma niciodată, repara lucruri pe care nimeni nu i le ceruse, și scria în colțurile prăfuite ale minții numele celor care uitaseră să-i mulțumească.

Își spunea că nu-l invidiază pe Abel. Spunea asta des.

Abel era blând, da, dar lipsit de povară.

Cain admira asta. Sau îl compătimea. Poate îl și invidia.

Nu spusese niciodată care dintre ele. Nici măcar în gând.

Și totuși...

Când trecea Abel, câinii se mișcau în somn. Când trecea Cain, dormeau în continuare.

Într-o după-amiază, găsi un gard vechi dincolo de povârnișul estic. Abia mai stătea în picioare, de mult uitat.

Putea să treacă mai departe. Nimeni n-ar fi știut.

Dar s-a oprit.

A ridicat scândura căzută. A început să măsoare.

Un băiat a trecut, privindu-l cum lucrează.

- De ce-l repari? întrebă copilul. Nimeni nu merge pe aici.

Cain nu s-a uitat la el.

- Tocmai de-aia, a răspuns.

Băiatul a plecat. Vântul s-a întors.

De undeva dincolo de dealuri, caprele au zbierat. Sunetul a călătorit mai departe decât ar fi trebuit, răsunând ca o voce care-și amintește propria formă.

Iar Cain a stat o clipă prea mult cu ciocanul în mână.

Jertfele nu fuseseră poruncite. Ele pur și simplu erau.

Cu fiecare anotimp, când umbrele se lungeau și suflarea vântului se schimba din sete în amintire, sătenii se adunau în jurul copacului căzut. Trunchiul lui, crăpat dar neputrezit, părea a fi fost străbătut odinioară de un fulger care lăsase în urmă coloana unui zeu adormit.

Acolo, în poiană, un cerc de pietre ținea focul, un foc ce-și amintea fiecare nume și fiecare faptă uitată.

Niciun clopot nu-i chema. Nicio mână nu trasa hotarul. Dar, unul câte unul, veneau, purtând semne:

Fagure de miere învelit în frunze.

Rădăcini uscate, legate cu ață.

Unelte vechi, așezate cu respect.

Cântece expirate în fum.

Se spunea că astfel pământul nu-i uita. Că anotimpurile treceau mai blând. Că timpul avea cui să dea socoteală.

Cain se pregăti zile în șir.

Zdrobi grâne cu grijă. Le prăji cu ierburi de munte.

Ciopli un vas din frasin de râu,

pe care îl legă cu un fir din propriul păr.

Recită o binecuvântare compusă de el, scrisă de mână pe o fâșie de pânză, împăturită de două ori și arsă lângă dar.

Abel veni mai târziu.

Fără legături în brațe. Fără daruri în mâini.

Păși în cerc, îngenunche lângă flăcări și șopti ceva ce nu mișcă frunzele.

Se ridică, înclină capul, și plecă tăcut, așa cum venise.

Nimeni nu rosti judecată dar aerul se subție.

Focul se învârti blând în jurul absenței lui Abel.

Vasul lui Cain, împodobit și fragil, se înnegri prea repede, apoi se prăbuși în sine

cu un pocnet scurt.

Un copil întoarse capul.

O bătrână își mută greutatea de pe un picior pe altul.

Fumul zăbovi mai mult în locul unde îngenunchiase Abel.

Mai târziu, în noapte, nimeni nu vorbește despre asta. Dar nimeni nu uită.

Înainte ca zorii să se ridice de pe acoperișurile satului, după ce jertfele coborâseră în țărână, Cain se ridică cu o neliniște care nu aștepta cuvinte.

Mâinile lui căutau greutate. Gândurile lui căutau formă.

Și porni spre marginea râului cu securea.

Nu ca să taie. Nu ca să clădească. Ci ca să se măsoare cu ceva ce s-ar fi despicaț fără împotrivire.

Iar Abel era deja acolo.

Copacul cu ramuri albe stătea singur lângă râu, mai bătrân decât satul, mai vechi decât gardurile, mai vechi, poate, decât amintirea însăși.

Scoarța i se desprindea ca pergamentul, dezvăluind lemnul palid dedesubt, un lemn care nu se înnegrea cu vremea.

Copiii întrebau cândva dacă arborele era gol pe dinăuntru, dacă visa, dacă-și amintea primul nume rostit vreodată la rădăcina lui.

Cain îl găsi în acea dimineață, când ceața încă plutea joasă și aerul nu alesese încă nicio cale.

Avea securea în mână. Umerii încordați.

Despica bușteni cu urgența cuiva care ține ritmul împotriva gândurilor ce nu se liniștesc.

Fiecare lovitură spărgea liniștea dimineții ca pe un fruct uscat.

Abel era deja acolo, așezat pe o piatră netedă, cu brațele sprijinite pe genunchi, și un miel adormit la picioarele lui.

Nu vorbi la început. Doar urmărea arcul secerii lui Cain, ca și cum ar fi fost o parte din vreme.

- Stai jos cam mult, zise Cain.

Nici cu răceală. Nici cu bunăvoință. Doar... așa.

- Așa e, răspunse Abel.

Cain lovi din nou. Lemnul trosni.

- Și totuși par să creadă că tu ești mai folositor decât mine.

Abel își deschise ochii încet.

- Asta cred ei?

Cain nu răspunse. Încă o lovitură, prea grăbită.

Lama se înclină.

Bucățile se risipiră, inegale.

- Eu repar ce se strică, spuse el. Eu clădesc ce dăinuie. Dau din ce obțin cu trudă. Dar pe tine te privesc ca și cum deja ai aparține.

Mielul tresări. Abel îi atinse capul și-l apăsă ușor înapoi în somn.

- Ai putea să te așezi, zise după o vreme. Măcar o dată. Să vezi ce văd ei.

Maxilarul lui Cain se încordă.

- Prefer să stau în picioare.

Tăcerea care se așternu între ei era groasă, dar nu grea.

Abel privi în sus, spre ramuri, unde lumina se strecura blând printre frunze.

- Ei nu mă văd, zise încet. Nu cu adevărat. Doar că... încetează să mai aibă nevoie.

Cain lăsa securea să cadă la șold. Greutatea ei devenea tot mai limpede cu fiecare clipă în care o ținea.

- Asta e problema, mormăi. Tu nici măcar nu trebuie să încerci.

Abel nu spuse nimic.

Cain mai rămase o clipă.

Ceața se ridica acum, subțire ca răsuflarea. Securea încă atârna în mâna lui.

Plecă fără să mai rostească vreun cuvânt.

Mielul își ridică o dată capul, ca și cum ar fi simțit ceva abia atins de vânt. Iar deasupra lor, copacul lăsa să cadă o frunză uscată, singură, în apă.

Veni fără nume. Fără motiv. Fără praf pe sandale.

Sătenii nu întrebară cine îl chemase. Niciunul nu-și amintea s-o fi făcut.

Pur și simplu apărură lângă foc, în a patra seară după ofrande, când stelele coborâseră destul de aproape cât să șoptească, iar aerul nu mai mirosea a cenușă, ci a răsuflare.

Purtă o mantie cusută cu fire decolorate. Avea un flaut cioplit, cu o crăpătură lângă muștiuc. Mirosea vag a mere uscate. Părul îi era împletit cu alge uscate de mare. Ochii de culoarea amurgului.

Nu ceru nimic. Nici mâncare, nici căldură. Doar se așeză și așteptă.

Când cercul se umplu, așa cum se întâmpla adesea în răcoarea blândă a serii, începu să vorbească. Dar nu spuse o poveste. Puse o întrebare:

- Dacă doi frați primesc același ogor, zise el, iar unul vede forma lucrurilor înainte să crească, iar celălalt vede doar ce s-ar putea strica, cine îl îngrijește mai bine?

Se lăsă o tăcere lungă.

Un copil ridică mâna. - Primul.

- Nu, zise o femeie bătrână.

- Ba da, zise un negustor.

Cain, așezat la marginea cercului, aproape de jar dar nu de căldură, se aplecă în față:

- Și dacă unul seamănă, zise, iar celălalt doar privește?

Străinul își întoarse privirea spre el.

- Dar dacă cel care privește aude lucruri în pământ pe care cel ce seamănă nu le-a știut niciodată să le caute?

Sătenii murmurară. Unii se uitară spre Abel, care stătea în umbra dintre două pietre joase, fredonând încet unui copil adormit în brațele lui.

Cain nu spuse nimic. Își strânse genunchiul cu mâna. Privi flăcările, dar ele nu dansară pentru el.

Străinul nu mai zise nimic. Scoase flautul, îl duse la buze și lăsă să iasă un singur sunet: subțire, ezitant, neterminat.

Apoi îl împachetă la loc și se ridică.

Înainte să plece, privi în sus, către stele.

- Ei ascultă, zise către nimeni anume. Întotdeauna o fac.

Până să se întoarcă cineva să întrebe ce voia să spună, el deja mergea printre copaci.

Nici o crenguță nu se frânse sub pașii lui.

Cain se ridică la scurt timp după aceea. Plecă înainte ca cercul să se golească.

Și de data asta, tăcerea din spatele lui nu-l urmă, îl împinse.

Începu ca o piatră strămutată pe o cărare: mică, dar ușor de observat.
Cain puse prima întrebare la trei dimineți după plecarea povestitorului.
Țesătoarea își regla cadrul războiului, cu mâinile noduroase de la vârstă dar mișcându-se ca trestia în apă.

Cain stătu lângă ea o clipă, apoi spuse:

- Liniștea e același lucru cu înțelepciunea?

Ea nu se opri din țesut. Degetele îi curgeau în ritm, deși fruntea îi zvâcni.

- Uneori, zise.

El încuviință din cap, deși nu înțelese răspunsul.

A doua întrebare veni în aceeași după-amiază.

Un băiat desena cercuri în praf cu o ramură arsă, același model în spirală pe care Abel îl trasa uneori când se pierdea în gânduri.

Cain se aplecă lângă el.

- Tăcerea înseamnă întotdeauna adâncime?

Băiatul îl privi pieziș.

- Bunicul meu e tăcut. Uită lucruri.

Cain zâmbi, dar zâmbetul nu-i ajunsese la ochi.

Până în a cincea zi, întrebările începuseră să capete colțuri.

La țarcul caprelor, unde trei bătrâni stăteau în umbră, Cain se sprijini de gard.

- Caprele urmează pe oricine merge suficient de încet? Sau doar pe cei ce miros a iarbă și mister?

Bătrânii schimbaseră priviri. Unul râse, nesigur dacă fusese o glumă. Altul își dres glasul.

Nimeni nu răspunse.

Mai târziu, Cain îl găsi pe brutar împrăștiind cenușă din cuptor.

- Dacă unul muncește să aprindă focul, iar altul doar se încălzește la el, cine e dator cui?

Brutarul se opri, cu cenușa agățată de vârful degetelor.

Ridică privirea, clipi încet.

- Focul nu e dator nimănui, zise. Apoi își reluă treaba.

Până în a șaptea zi, întrebările se schimbaseră.

Nu mai erau întrebări. Erau observații îmbrăcate de sărbătoare.

- E ciudat cum numim blânzi pe unii oameni, când de fapt vrem doar să nu ne amenințe poveștile.

- E ciudat cum liniștea devine virtute atunci când n-ai nimic de spus.

Sătenii ascultau.

Unii dădeau din cap. Alții tăceau.

Dar tăcerea devenise altfel acum. Avea textură.

Cain o vedea. Cum privirile se mișcau. Cum conversațiile se opreau când intra el.

Cum unele voci se micșorau când trecea Abel, de parcă nu mai erau siguri în ce crezuseră.

Nu era dezbinare deschisă. Încă nu. Dar îndoiala devenise oaspete.

Iar Cain, fără să spună, învățase să o hrănească.

Se întâmplă lângă presa de măslina.

Cain ajuta tinerii să rostogolească pietrele și să curețe șanțul. Soarele era ascuțit în ziua aceea și aerul mirosea a praf, a fruct zdrobit și a sudoare.

Un grup mic se strânse în timpul odihnei, doar niște săteni care rămâneau prin preajmă, cum fac oamenii când aerul se îngroașă cu lucruri încă nespuse.

Cain își ștergea mâinile când se întoarse către un băiat așezat pe zid:

- Spune-mi, zise, cu tonul acela nevinovat de întrebare, când un om vorbește puțin și face și mai puțin, de ce îl numim înțelept?

Băiatul clipi. O femeie chicoti, nesigură.

Abel, care tocmai sosise cu un vas de apă, îl întinse către muncitori fără să spună nimic.

Cain continuă:

- Am văzut tăcerea ascunzând frica, lenea, mândria. Dar nu zicem nimic. Pentru că tăcerea e politicoasă. Nu-i așa?

Abel îl privi în cele din urmă.

Fața lui era de nepătruns. Dar vocea era fermă.

- Nu orice tăcere e goală.

Cain se întoarse spre el. Și odată cu el, întoarse și greutatea cercului.

- Dar cine decide cu ce se umple?

Abel deschise gura să răspundă. Apoi se opri.

Aerul aștepta.

Cain zâmbi. Nu cu cruzime. Ci cu știință. Acea pauză, acea ezitare, vorbea mai tare decât orice răspuns.

O lăsa să plutească, apoi se întoarse spre presă.

Murmurele care urmau erau slabe, dar reale. Un om spuse ceva despre cum ai nevoie și de mâini, și de glasuri, ca să culegi o recoltă.

Două zile mai târziu, la fântână, Cain reluă jocul.

Un grup de săteni se adunase, vorbind încet, așteptându-și rândul.

Cain păși în față, și cu acel ton exersat, acum pe jumătate spectacol, spuse:

- Un păstor care nu vorbește, conduce? Sau oile se adună doar din obișnuință?

Abel era aproape. Fredona încet. Acum se opri.

Unul dintre băieții mai mari râse.

- Poate că oile preferă liniștea.

Cain ridică din sprânceană. Dădu din umeri.

- Poate. Dar și tăcerea devine zgomot, când așteaptă aplauze.

Umerii lui Abel tresăriră. Nu spuse nimic, plecă înainte ca discuția să se întoarcă din nou spre el.

Cain îl urmă cu privirea. De data asta, nu mai zise nimic. N-avea nevoie.

Sămânța prinsese rădăcină.

Și nimeni nu observă că întrebările lui Cain nu mai erau întrebări, erau invitații.

Și din ce în ce mai mulți rămâneau să-l asculte.

Abel a încetat să răspundă.

Nu dintr-odată. Nu cu împotrivire.

Vocea lui s-a retras ca ceața dimineții: încet, nevăzut, până când tot ce rămânea era absența ei.

Încă venea; să îngrijească caprele, să o ajute pe bătrână să adune urzici, să care lemne spre cerc. Dar când privirile se întorceau spre el după vorbele lui Cain, el se uita în altă parte.

Începuse să plece mai devreme de la adunări. Să stea mai în spate. Să vorbească doar cu cei care nu cereau nimic.

Cain a observat.

La început, a luat-o drept cedare. Apoi, poate, drept vină.

Dar tăcerea se schimbase. Nu mai înmuia spațiul din jurul lui Abel. Îl ascuțea.

Cain a început să vorbească mai mult. Nu mai tare. Doar... mai mult.

Ținea mici cuvântări acum. Nu către tot satul, ci către grupuri.

Lângă presă. Pe lângă smochini. La fântână.

- Contează efortul, spuse odată. Nu intenția. Nu aura. Dacă eu ridic un zid, iar altul doar îl privește, cine păzește satul?

Dădeau din cap. Murmurau. Unii chiar aplaudau încet.

Altă dată:

- Adevărul nu zâmbește. Uneori despică lemnul sau sângerează prin degete.

De data asta, cineva a spus:

- Ca tine.

Și Cain și-a plecat capul. Nu cu mândrie. Cu ceva mai adânc. Ușurare.

Abel tot nu zicea nimic.

Într-o seară, un copil l-a întrebat direct:

- De ce nu mai vorbești când vorbește el?

Abel l-a privit mult timp.

Apoi a spus doar:

- Pentru că tăcerea nu se ceartă.

În noaptea aceea, caprele n-au vrut să doarmă lângă foc.

Iar departe de sat, într-o râpă cu iarbă prin care nu bătea vântul, un șarpe și-a

lepădat pielea și a lăsat-o încolăcită.

Abel nu a dispărut. Doar că a devenit mai puțin prezent.
Se mișca precum vântul dinaintea ploii: acolo, dar tăcut, de neatins.
Avea grijă de ce trebuia îngrijit, apoi pleca.
Nu mai zăbovea lângă foc. Nu mai stătea sub smochin când ceilalți se adunau.
Răspundea când era întrebat, dar nu cu fraze: doar un gest, o înclinare a capului, o privire.

Unii spuneau că îi era rușine. Alții că încerca să nu aprindă mai multă vrajbă.
Câțiva credeau că jelise ceva ce ei nu știau să numească.
Dar animalele tot îl urmau. Caprele se sprijineau de el când trecea. Păsările nu se speriau când urca pe zidul livezii.
Tăcerea din jurul lui devenise sacră. Sau suspectă, depindea pe cine întrebai.

Sătenii au început să aleagă tabere fără să-și dea seama.
Unii îi dădeau lui Cain a doua porție de tocană.
Alții îl priveau pe Abel o clipă mai mult decât le era confortabil.
Bătrâna care vindea smochine a început să-și încrucișeze brațele când Cain vorbea.
Tinerii au început să-i repete vorbele prin ateliere, de parcă le-ar fi știut dintotdeauna.

Iar Abel le privea pe toate fără să vorbească. Nu pentru că n-avea ce spune.
Ci pentru că vedea cum vocea lui devenea vreascuri, și nu voia să hrănească focul.

Apoi a venit ultima ofrandă a ciclului.
Focul era mai mic de data asta, deși nimeni nu spunea de ce.
Aerul era uscat. Cerul larg și palid.

Cain a adus darul lui: un mănunchi țesut din orz și cenușă de flori, legat cu fir tors de el însuși.
L-a așezat cu grijă în flăcări și a șoptit ceva prea tăcut ca să se audă.
Fumul s-a ridicat, palid și subțire.

Abel stătea în spatele cercului. Nu ținea nimic.
A pășit înainte, doar până la jumătate, și s-a aplecat.
Nu s-a îngenunchat, nu a vorbit.
Și totuși, focul s-a arcuit ușor spre el. Flăcările s-au plecat, parcă salutând ceva

mai vechi decât focul.

Cain a privit.

N-a spus nimic. Dar maxilarul i s-a încordat, o singură dată.

Sătenii s-au împrăștiat mai repede ca de obicei. Iar în noaptea aceea, până și stelele au stat deoparte.

Dimineața începuse pe dos, fără culoare, fără cântec de pasăre. Chiar și roua părea să ezite.

Pârâul care de obicei murmura secrete printre pietre își ținea acum răsuflarea, plat și nemișcat ca o oglindă de sticlă șlefuită.

Cain a observat. Cain întotdeauna observa când ceva se abătea din mersul firesc. Stătea la marginea hambarului, fără rost în mâini.

Satul se mișca în jurul lui, dar greoi, de parcă încerca să-și amintească un ritm pe care nu-l mai putea auzi.

Nimeni nu-i rosti numele. Nimeni nu-l ocoli.

Se mișcau pur și simplu ca umbrele propriilor lor gesturi.

Cain porni la pas. Nu spre câmpuri. Nu spre cercul de foc. Nici măcar spre hambarul unde urmele lăsate de el în tencuială începeau să pălească.

Merse fără țintă. Pe lângă țarcurile caprelor. Pe lângă a doua fântână, cea părăsită de la inundație. Pe lângă smochinul care nu dăduse nimic în anul acela.

Pământul trosnea ușor sub pașii lui. Vântul nu-i răspundea.

Degetele îi găsiră o creangă căzută, uscată, despicată pe mijloc ca un gând vechi. O ducea fără să știe de ce, trăgând-o încet pe marginea spinoasă a tufișurilor, de parcă încerca să afle ce încă se mai poate rupe.

Când ajunse la ultimul măslin, cel aplecat, noduros, ca o mână de bătrân, se opri. Pământul dincolo era nefolosit. Deschis. Derutant.

Și sub acel copac, ca și cum ar fi așteptat cu răbdarea a ceva mai vechi decât timpul, stătea un copil. Sau ceva ce semăna cu un copil.

Nu se mișcă la apropierea lui Cain.

Stătea acolo unde copacul nu arunca nicio umbră, deși soarele era deja sus și cerea una.

Postura nu-i era nici așteptătoare, nici indiferentă, doar prezentă, ca o întrebare care și-a căpătat formă și și-a crescut membre.

Cain încetini, creanga tot în mână, acum pe jumătate sfărâmată de strânsoare.

- Ești departe de ceilalți, spuse el, cu voce joasă, nu din taină, ci din nesiguranță. Nici nu intenționase să vorbească.

Copilul clipi o dată. Ochii îi erau de culoarea cenușii timpurii.
Nu gri, ci amintire care se stinge.

Cain își schimbă sprijinul. Creanga trosni ușor.
Atunci vântul se puse în mișcare, nu peste câmp, ci prin el, ca și cum fusese ținut
în loc și abia acum era eliberat.

Și copilul întrebă, cu o voce nici tânără, nici bătrână:
- Unde-ți e fratele?

Fără acuză.

Fără tristețe.

Doar liniștea unei întrebări care a așteptat răsuflarea potrivită pentru a fi rostită.

Cain își deschise gura, dar aerul i se blocă în spatele dinților.
Primul răspuns nu fu un cuvânt, ci o încordare a umerilor.

Apoi, încet, spuse:

- Calcă prea ușor. Ei nu văd greutatea pe care o duc. Nu știu ce înseamnă să ții
lucrurile să nu se prăbușească.

Copilul nu răspunse.

Nu pentru că n-ar fi avut ce spune, ci pentru că întrebarea deja trecuse de locul
unde cuvintele o mai puteau atinge.

Cain făcu un pas înainte. Copilul nu se retrase.

Pentru o clipă, Cain crezu că s-ar putea să îngenuncheze. Sau să râdă.
Sau să zdrobească creanga sub călcâi doar ca să simtă cum se rupe.

Dar nu făcu nimic.

Vântul se liniști din nou.

Iar când ridică privirea, copilul nu mai era acolo.

Fără pași. Fără foșnet. Ca și cum fusese doar vocea copacului, învățând să
vorbească.

Cain rămase sub măslinul bătrân mult timp după ce copilul dispăruse.
Se uita la locul gol pe care îl lăsase în urmă, neștiind dacă să se îndoiască de
simțuri sau de sine.
Își lipi palma de scoarța răsucită a copacului. Nu căuta alinare, ci dovadă.
Dovada că ceva se întâmplase. Că cineva fusese acolo.

Dar scoarța nu-i răspunse. Fusese modelată de prea multe ierni ca să mai poată
vorbi pentru îndoiala unui singur om.

Creanga din mâna lui Cain se spărsese în așchii.
Nu-și dăduse seama când s-a întâmplat.
Nu se rupsese curat, se destrămasese, ca o frânghie trasă prea mult într-o singură
direcție. Fibră cu fibră.

Întrebarea îi atârna acum înăuntru.
Nu ca vină, nu ca frică, ci drept ceva neterminat.

Șopti din nou cuvintele, doar ca să le audă cum sună când nimeni nu ascultă:
„Unde-ți e fratele?”

Niciun vânt nu-i răspunse.

Mai făcu un pas dincolo de copac, dar piciorul îi ezită, nu înainte, ci înăuntru, de
parcă trupul îi punea sub semnul întrebării direcția sufletului.

Se întoarce.

De la înălțimea aceea, satul părea mai mic decât și-l amintea.
Mai puține focuri. Culori mai șterse.
De parcă pământul începea să-și uite propriul nume.

Cain porni spre el. Încet. Nu pentru că era ostenit, ci pentru că nu mai era sigur
dacă îl urmărește cineva.

În noaptea aceea, cuptorul crăpă. Nicio flacăra nu-l atinsese. Nicio mână nu apăsase prea tare. S-a despiciat pur și simplu, cu un sunet lung și jos, ca piatra care-și amintește că a fost cândva nisip.

Cain auzi din cortul său. Se ridică, încă îmbrăcat, de parcă n-ar fi avut încredere în noapte
să se odihnească pe deplin. Merse până la cuptor. Găsi fisura.
Își lipi palma de marginea lui. Era rece.

Oile se mutaseră. Le văzu adunate mai departe ca de obicei, strânse lângă albia uscată a pârâului, ochii lor prinzând lumina lunii ca niște monede scufundate în apă.

Îl priveau, dar nu se apropiau. Și el nu încercă să le urmeze.

Focul satului încă ardea, undeva în depărtare, dar nu se mai vedea fumul.
Își spuse că vântul s-a schimbat. Că aerul e mai gros în noaptea asta. Că nu înseamnă nimic.

Dar părea că focul nu mai încerca să-l cheme.

Nimeni nu veni la el în dimineața aceea.

Nicio cerere. Nicio treabă mărunță.

Nicio întrebare aruncată în treacăt.

Chiar și bătrâna cu smochine, cea care odinioară îi întindea fructul fără cuvinte, trecu pe lângă el cu coșul gol.

Și el, cel care altădată număra drumurile pe care le reparase, gardurile pe care le îndreptase, începu să uite la ce mai sunt bune mâinile lui.

Așa că urcă spre pășunile înalte. Nu fără țintă, dar nici cu voință.

Cerul era palid. Lumina avea o culoare obosită.

Dealurile păreau mai largi, dar nu ascundeau nimic nou. De parcă pământul se întindea
ca să rămână departe de el.

Se gândi la Abel, la liniștea aceea. La privirile care altădată se opreau asupra lui.
La cum tăcerea lui devenise mai deasă în ultimele zile.

Asta nu e pace, își spuse Cain. Asta e retragere. Asta e aroganță ascunsă în smerenie.

Așa vorbesc cei care mint, cu ochii plecați, ca să nu fie nevoiți să privească durerea ta.

Își strânse pumnii. Nu de mânie, ci de pregătire. Ca și cum s-ar fi pregătit să ridice ceva greu.

Mi-a luat ceva, gândi Cain. Nu merită să-l țină doar pentru el.

Nu mai avea cuvinte în el. Nu mai avea nevoie să fie înțeles. Avea nevoie ca Abel să simtă.

Abel stătea sub copacul înclinat, acolo unde dealul cobora lin și vântul venea dintr-o parte.

Ramurile de deasupra nu se curbau de bătrânețe, ci ca și cum s-ar fi înclinat spre ceva ce nu mai puteau vedea.

Ținea în mână o bucată mică de lemn și, în cealaltă, o lamă subțire, cioplind nimic din nimic. Așchiile se rostogoleau în iarbă ca niște cuvinte uitate.

Nu murmură. Nu încrunta sprâncenele. Trupul lui era liniștit, dar mâinile se mișcau.

Nu era creație. Era ritm.

Cain apărură la orizont ca o umbră care se târăște peste creastă.

Mergea încet, ca și cum fiecare pas ar fi cerut permisiune.

Ramura pe care o purtase altădată dispăruse.

Praful se ridica la călcâiele lui și cădea la loc fără martori.

Se opri la câțiva pași distanță.

Abel ridică privirea.

Ochii li se întâlneau, fără provocare, fără teamă. Doar recunoaștere.

- Cain, spuse Abel.

Atât. Doar numele.

Nu se ridică. Nu întinse mâna după nimic.

Doar ținu numele lui Cain între ei, ca pe o flacără mică de veghe.

Și asta fu de ajuns.

Cain nu-și ridică mâna din prima.

Privea degetele lui Abel, cum se mișcau încet și atent, răzuind așchii fine din lemn, ca niște rugăciuni uitate.

Ochii lui Abel nu se dezlipiră de chipul lui, nici măcar când îi rostise numele. Mai ales atunci.

Cain pași mai aproape. Respirația lui era prea puternică în tăcerea dintre ei.

- Am încercat, spuse el.

Nu tare. Nu ca să se apere. Un gând spus cu voce tare pentru că nu mai era loc înlăuntru să-l poarte.

Abel așteptă.

- Am încercat să le vorbesc pe limba lor, continuă Cain. Am încercat să dau. Am construit ce le trebuia înainte ca ei să știe că au nevoie.

Se uită la mâinile lui, aspre și goale.

- Tu... Tu nici n-ai încercat. Tu doar... erai.

Abel clipi o dată.

Chipul lui nu arăta nici milă, nici mândrie.

- Cari prea mult, spuse el blând. Dar nu e ce crezi.

Cain tresări.

Nu știa dacă de la cuvintele în sine sau de la felul în care nu apăsau, doar se așezau între ei

ca o zăpadă care nu se topește niciodată.

Se uită în jur, nu la cer, nu la pământ, ci la acel spațiu unde ar fi putut trăi înțelegerea

dacă cineva ar fi aprins acolo un foc.

- Le-ai vorbit, spuse el.

- Vorbesc cu toți, răspunse Abel. Nu toți aud.

- Le-ai spus că te urăsc.

Abel ezită. - Nu. Dar cred că și-au dat seama singuri.

Mâinile lui Cain se încordară.

- Nu i-ai oprit.

Abel înclină capul. - Tu i-ai fi oprit?

Nu era nicio răutate în cuvintele acelea. Asta era cel mai greu de îndurat.

Abel nu voia să câștige. Voia doar să aibe dreptate.

Cain făcu un pas înainte, încet, deliberat. Vocea îi scăzu.

- Crezi că mă vezi limpede.

- Nu, spuse Abel cu blândețe. Cred că tu te vezi—reflectat prin mine. Și urăști forma aceea.

Gura lui Cain se deschise. Apoi se închise.

Apoi ceva în el se retrase.

Nu de la Abel. Nu de la vină.

Ci de la posibilitatea că Abel ar putea avea dreptate.

Mâna i se mișcă înainte ca el să simtă că o face.

Nu din furie. Dintr-o nevoie disperată, strânsă, ca lumea să aibă din nou sens. Ca tăcerea să nu mai fie atât de zgomotoasă. Ca simpla prezență să nu mai însemne mai mult decât efortul.

Lovise.

Nu fu niciun țipăt. Niciun vânt care să rupă cerul. Niciun strigăt divin.

Doar suflarea ieșind din trupul lui Abel.

Doar lama alunecând din mâna lui.

Doar lemnul, pe jumătate cioplit, căzând lângă el ca un secret pe care nu apucase să-l spună.

Cain rămase deasupra lui.

Nu ca un învingător.

Nu ca un frate.

Ci ca un om care rămăsese fără cuvinte.

Nu a rămas niciun trup. Doar spațiul unde Abel stătuse cândva, așchiile
împrăștiate în iarbă ca niște fulgi pierduți în somn.

Copacul înclinat nu păstra nicio pată.
Pământul nu spunea ce văzuse.

Cain plecă.
Nici grăbit. Nici încet.
Plecă așa cum pleacă cineva dintr-o încăpere care nu mai are rost, deși ceva
esențial fusese lăsat în urmă.

Dealurile nu-l urmau.
Oile nu plângeau.
Vântul nu-i rostea numele.

Sătenii începură să șoptească mai puțin în zilele ce-au urmat.
Femeia cu smochine nu mai puneă deoparte cele mai dulci bucăți.
Focul încă ardea, dar cu mai puțină căldură.
Copiii uitară gustul liniștii și învățară jocuri mai gălăgioase.

Când se vorbea despre absența lui Abel, o făceau în jumătăți de fraze, neterminate,
ca o poveste pe care toți o știu, dar nimeni nu mai știe cum să o spună.

Dar uneori, în nopțile când luna se subția ca o lamă și focul trosnea prea încet ca
să aline,
o voce revenea.

Nu din copaci.
Nu din bătrâni.
Nici măcar din vânt.

O voce din răsuflarea somnului însuși, întrebând blând:

„Unde-ți e fratele?”

Iar Cain, oriunde ar fi rătăcit, prin câmpuri, prin sate, prin visuri, n-a găsit
niciodată un răspuns.

Notă a autorului

Unii spun că Abel a dispărut.
Unii spun că lumea s-a frânt prin Cain.
Dar copacii nu spun nimic.
Focul își amintește în tăcere.
Întrebarea încă umblă.

Dacă această poveste grăiește,
n-o face despre istorie,
ci despre solul din noi
unde locuiesc amândoi frații,
unde tăcerea prinde rădăcini,
și unde mâna încă ezită înainte să aleagă.

Cain nu este călăul.
Abel nu este sfântul.
Ei sunt stări diferite ale aceluiași suflet,
înstrăinate de dorința de a încheia ceea ce trebuie să rămână în tensiune.

Dacă asculți cu adevărat,
această poveste nu oferă răspuns.
Doar prilejul de a locui puțin mai mult în întrebare.

Random Atomul